

lökkel, akik megalakították a *Magyar Műkedvelő Társaság*-ot és első előadásul az *Ördög párnája* c. népszínművet tanulták be. 1906. körül már hivatásos színészek is kerültek a műkedvelők soraiba és ugyanez évben színügyi bizottság is alakult. Tagjai: *Ágoston Gábor*, *Perényi Béla*, *Róth Gyula* és *Berkó D. Géza* (megh.). Ez időtájt vendégszerepelt náluk *Pálmay Ilka* a *Nebántsvirág* és a *Tót leány* c. darabban. Előadták a *János vitéz*-t is. Tagok voltak: *Vida Etel*, *Serly Lajosné*, *Serly Irén* és *Etel*, *Rédey István*, *Nagy Jenő*, *Horváth Lajos*, *Juhász Pál*, *Thury Ilona*, *Virgay Boriska*. *Heltai Árpád* színigazgató is sokat küzdött a magyar kultúra terjesztéséért, épp úgy, mint elődje, *Mátray József*, aki itthon a *Magyar Színházban* próbált szerencsét. — Később a *Bányai-fivérek* lettek az igazgatók, majd *Karacs Imre*, a debreceni színház ismert tagja. A legismertebb amerikai magyar színészek: *Hajós Mici*, *Keleti Juliska*, *Gyenge Anna* (a Metropolitan tagja, jelenleg a drezdai Operaház első énekesnője), *Rózsa S. Lajos* (megh.), *Sámson Mária*, *Lugosi Béla*, *Németh Laura*, *Sugár Jolán*, *Kassai Rózsi*, *Szemere Gyula*, *R. Tóth József*, *Ligeti Lajos* (megh.), *Medgyaszai Jenő* stb. 1922-ben *Rátkai Márton* tervezte az állandó amerikai magyar színház megteremtését. *Fedák Sári*, *Rózsahegyi Kálmán*, *Király Ernő* is sokat vendégszerepelt az Újvilágban.

Amfiteatrum, az a köralakú épület, ahol a római nép összegyűlt, hogy gladiátorjai játékában és állatviadalokban gyönyörködjenek. Az első amfiteatrumot, Rómát megelőzve, Campaniában emelték. Rómában az első amfiteatrumok ideiglenes falalkotmányok voltak. Krisztus előtt 29-ben építette *Statius Taurus* az első kőamfiteatrumot, amely azonban a Nero örületéből támadt tűzvészben elpusztult. A másodikat *Vespasianus* kezdte építeni, *Titus* felavatta és *Domitianus* fejezte be. Colosseum néven ismeretes romjai a régi Róma legszebb emlékei közé tartoznak. Az amfiteatrumok területe nézőtérre (Cavea) és küzdőtérre, a többnyire ellipszis alakú arénára oszlott. A nézőtér ülősorai fokozatosan több övre osztva emelkedtek az aréna körül, legfőképpen pedig oszlopos csar-

nok volt. A külső fal több emeletre oszlott, a római Colosseum például négyemeletes volt. A közönség a földszint arkádjain át lépett be az épületbe és innen a a nézőtér alatt fölvezető lépcsőkön át jutott helyére. A nézőtér alapépítményét, a külső beosztását és tagozását illetően a Colosseummal lényegében megegyeztek az összes itáliai, délfraanciaországi stb. amfiteatrumok. Nálunk az aquincumi amfiteatrum romjai ismeretesek. Alakja elliptikus, mint minden amfiteatrumé, hossz-tengelye 86 m., kereszt-tengelye 75 m. A nézőtér felül fedetlen volt, legfeljebb vászonleplet (velum) vontak az utóbbi fölé, hogy a közönséget a nap sugarai ellen megóvják.

Amiel Denys, francia színműíró. Nálunk is színpadra került művei: *A mosolygó asszony*. Társa: *Obej*, vj. 1 felv. Bem. 1922. szept. 22. *Belvárosi Színház*. X. Y. és neje, mindennapi történet 3 felv. (ford. *Szini Gyula*). Bem. 1926. jan. 9. U. o.

»Amiként a művész a világhoz szól, aszerint hirdeti a teremtésben az istenilehetne egy látszólagos parányát. Annak, aki művészpályát betölteni óhajtott, élete szakadatlan munkálkodás legyen, mert ez a művészet törvénye és feladata.«

(Prielle Cornélia.)

Amit kívólok, méltán enyém, — Erőm ez s büszkeségem. Szállóige Madách Imre *Ember tragédiájá*-ból. (A III-ik színben mondja Ádám — Lucifernek).

Ámon Margit, énekesnő, sz. 1875. máj. 31. *Kálózson* (Fejérm.), 1897. ápr. 13. Leszkay Andrásnál kezdte pályáját és működött *Aradon*, *Nagyváradon*, *Pozsonyban*, *Temesvárott*, *Marosvásárhelyt*, *Kecskeméten*, *Szegeáén*, *Budán*, 1899. okt. 8. a Népszínház hívta meg, ahol 1900. márc. 31. mutatkozott be az *Eleven ördög* Vicomte Letorieres szerepében. 1903-ban férjhez ment *Hoványi Géza* igazgatóhoz és visszavonult.

Ámon Vilmos, vidéki lapszerkesztő és író. Előbb gyógyszerész volt Nyitrán, majd Sopronban lapszerkesztő lett és egyben megalapította a vidék legnagyobb képes hetilapját, a *Kultúra*-t. Megh. 1912. szept.